

جامعه‌شناسی ترس از جرم

دکتر محسن نیازی
دکتر اها عشایری
دکتر آیت الله منتی

روشن‌شناسان

جامعه‌شناسان

سرشناسه: نیازی، محسن، ۱۳۴۴-

عنوان و نام پدیدآور: جامعه‌شناسی ترس از جرم

تألیف: دکتر محسن نیازی - دکتر طاهای عشایری - دکتر رستم متی

مشخصات نشر: جامعه‌شناسان و روش‌شناسان

مشخصات ظاهری: ۳۴۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۳۹-۲۲-۰، ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۵۰۳-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: ترس از جنایت؛ Fear of crime

موضوع: جامعه‌شناسی جنایی؛ Crime -- Sociological aspects

موضوع: جامعه‌شناسی حقوقی؛ Sociological jurisprudence

شناسه افزودن: طاهای، ۱۳۶۵ -

شناسه افزوده: متی، رستم، ۱۳۵۲

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷-۲-۵۰/۲۵ H

رده‌بندی دیویی: ۳۶۲/۸۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۳۷۵۰

با همکاری انتشارات روش‌شناسان

روش‌شناسان

جامعه‌شناسان

جامعه‌شناسی ترس از جرم

دکتر محسن نیازی - دکتر طاهای عشایری - دکتر رستم متی

چاپ اول: ۱۳۹۸ تهران / تعداد ۲۰۰ نسخه

قیمت: ۵۲۰۰۰ تومان / چاپ و صحافی دیجیتال: نگین

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۳۹-۲۲-۰، ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۵۰۳-۹

همه حقوق چاپ نشر برای ناشر محفوظ است.

حروفچینی، نمونه‌خوانی و صفحه‌آرایی: جامعه‌شناسان و روش‌شناسان

ویراستاری: گروه ویراستاری انتشارات جامعه‌شناسان و روش‌شناسان

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی:

تهران، خیابان انقلاب، زوبروی درب اصلی

دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، پلاک ۲۱۷

کتاب‌فروشی جامعه‌شناسان

تلفن: ۶۶۹۵۹۶۸۰-۸۱، ۶۶۰۰۰۵۱

تلفن دفتر نشر: ۶۶۹۶۹۶۲۰

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب

۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف

(ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

WWW.JAMEESHENASAN.COM

Email: RaveshP20@gmail.com

Email: sociologists15@gmail.com

فهرست

۹.....	پیشگفتار.....
۱۵.....	فصل اول: مفاهیم بنیادی.....
۱۵.....	مقدمه.....
۱۹.....	تاریخچه مفهوم ترس از جرم.....
۲۳.....	مفهوم ترس از جرم.....
۲۶.....	بنیان‌گذاران مفهوم ترس از جرم.....
۲۹.....	سنجه ترس از جرم.....
۳۱.....	سنجش‌شناسی آید: ترس از جرم.....
۳۳.....	چرایی توجه به مسئله ترس از جرم.....
۳۵.....	بحث و نتیجه‌گیری.....
۴۳.....	بخش اول: رویکردهای نظری در تبیین ترس از جرم.....
۴۳.....	مقدمه.....
۴۵.....	فصل دوم: نظریه‌های محیطی-کالبدی.....
۴۵.....	مقدمه.....
۴۵.....	- نظریه پنجره شکسته.....
۵۱.....	- نظریه فضای قابل دفاع شهری.....
۵۸.....	- دیدگاه بوم‌شناسی.....
۶۱.....	- کانون‌های جرم‌خیز.....
۶۲.....	- نظریه وضعی ترس از جرم.....
۶۳.....	- دیدگاه محیطی ترس از جرم.....
۷۱.....	فصل سوم: دیدگاه‌های ساختاری ترس از جرم.....
۷۱.....	مقدمه.....
۷۱.....	- بی‌سازمانی اجتماعی.....
۷۶.....	- خرده‌فرهنگ خشونت.....
۸۰.....	- بی‌نظمی - آشفتگی اجتماعی.....
۸۷.....	- بی‌نظمی فیزیکی.....

۸۸.....	- بی‌نظمی اجتماعی
۱۰۱.....	- اثربخشی جمعی
۱۰۵.....	- آنومی اخلاقی - هنجاری
۱۱۰.....	- حمایت اجتماعی
۱۱۷.....	فصل چهارم: دیدگاه کنترلی ترس از جرم
۱۱۷.....	مقدمه
۱۱۷.....	- کف نفس و بازدارندگی اجتماعی
۱۱۹.....	- پلیس اجتماع‌محور
۱۲۵.....	- کنترل اجتماعی (رسمی - غیررسمی)
۱۲۶.....	- رسانه جمعی و مصرف رسانه‌ای
۱۲۹.....	فصل پنجم: نظریه‌های ترس از جرم
۱۲۹.....	مقدمه
۱۲۹.....	- فعالیت‌های روزمره و سبک زندگی انتخابی
۱۳۳.....	- دیدگاه قربانی شدن (نظریه‌های ترس از جرم)
۱۳۵.....	در مجموع، بر اساس این رویکرد، ادعای
۱۳۵.....	- فرض آسیب‌پذیری
۱۴۰.....	- جنسیتی شدن فضای اجتماع
۱۴۱.....	- ترجیح جنسیتی اجتماع
۱۴۲.....	- هنجار دگرجنس خواهی
۱۴۳.....	- مفهوم فضایی روابط جنستی
۱۴۵.....	- جغرافیایی شدن ترس از جرم
۱۴۶.....	- مدل نگرانی اجتماع
۱۴۷.....	خلاصه رویکردهای نظری ترس از جرم
۱۶۱.....	بخش دوم: مطالعات ترس از جرم در جهان و ایران
۱۶۱.....	مقدمه
۱۶۳.....	فصل ششم: پژوهش جهانی ترس از جرم
۱۶۳.....	مقدمه
۱۷۷.....	فصل هفتم: پژوهش ایرانی ترس از جرم
۱۷۷.....	مقدمه
۲۰۰.....	- مقایسه و تطبیق پژوهش‌های جهانی - ایرانی

فصل هشتم: فرا تحلیل کمی - کیفی پژوهش‌های جهانی ۲۰۳

- ۲۰۳ مقدمه
- ۲۰۳ تلخیص پژوهش جهانی
- ۲۰۵ تجربه مواجهه با جرم
- ۲۰۵ مکان قربانی و بزه‌دگی
- ۲۰۶ سطح جهانی ترس از جرم
- ۲۰۷ نتایج تجربی اندازه اثر پژوهش جهانی ترس از جرم
- ۲۱۰ اندازه اثر کلی ترس از جرم در پژوهش جهانی
- ۲۱۰ سطح آلودگی پژوهش
- ۲۱۱ فرارکب پژوهش جهانی ترس از جرم

فصل نهم: فرا تحلیل پژوهش‌های ایرانی ترس از جرم ۲۱۳

- ۲۱۳ مقدمه
- ۲۱۳ فراتحلیل
- ۲۱۳ فراتحلیل کمی ترس از جرم شهرهای ایران
- ۲۱۴ خصیصه پژوهش ترس از جرم شهروندان ایرانی
- ۲۱۵ متغیرهای مکانی پژوهش ایرانی ترس از جرم
- ۲۱۶ میزان ترس از جرم در شهروندان ایرانی
- ۲۱۷ خصیصه پژوهش فراتحلیل
- ۲۱۸ متغیرهای پیش‌بینی کننده ترس از جرم
- ۲۱۹ نتایج تحلیلی ترس از جرم شهروندان ایرانی
- ۲۲۳ اندازه اثر کلی پژوهش
- ۲۲۳ شدت اثرگذاری پژوهش
- ۲۲۴ بحث و نتیجه‌گیری

فصل دهم: فراتحلیل پژوهش ترس از جرم زنان ۲۳۱

- ۲۳۱ مقدمه
- ۲۳۱ سنخ‌شناسی پژوهش ترس از جرم زنان
- ۲۳۲ خصیصه پژوهش ترس از جرم زنان
- ۲۳۳ خصیصه مکانی پژوهش ترس از جرم زنان
- ۲۳۴ ریشه ترس از جرم زنان
- ۲۳۵ خصیصه ثابت مطالعات ترس از جرم زنان
- ۲۳۶ سطح ترس از جرم زنان

۲۳۷	- اندازه اثر پژوهش زنان
۲۴۱	- اندازه اثر کل پژوهش ترس از جرم زنان
۲۴۱	- سطح اثرگذاری پژوهش
۲۴۲	- بحث و نتیجه‌گیری
۲۴۵	فصل یازدهم: فراترکیب پژوهش‌های ایرانی ترس از جرم
۲۴۵	مقدمه
۲۴۵	- سیمای روش‌شناختی ترس از جرم
۲۴۶	- یافته‌های جمعیت‌شناختی فراترکیب پژوهش
۲۴۷	- سطح کل ترس از جرم در فراترکیب پژوهش ایرانی
۲۴۸	- فراترکیب پنجگانه ترس از جرم
۲۵۰	- مدل‌های ترس از جرم در پژوهش ایرانی
۲۵۱	- مدل نظری ترس از جرم ایرانی
۲۵۴	- مدل تجربی (اصلیات تجربی-نظری)
۲۵۹	تحلیل نظری - تجربی پژوهش - ایرانی
۲۶۳	فصل دوازدهم: ریشه‌ها و استواری م‌اچهه با ترس از جرم
۲۶۳	مقدمه
۲۶۶	- پیشینه جهانی - ایرانی پژوهش
۲۶۹	- مدل نظری در جوامع در حال توسعه
۲۷۷	- خلاصه مهم‌ترین یافته‌های پژوهش
۲۷۷	- پژوهش تطبیقی فراتحلیل کمی
۲۷۷	- نتایج ترس از جرم در بین شهروندان
۲۷۸	- نتایج ترس از جرم در بین زنان
۲۷۹	- نتایج ترس از جرم در پژوهش جهانی
۲۸۰	- مدل مفهومی پژوهش ایرانی
۲۸۰	- فراترکیب پژوهش
۲۸۳	- مقایسه تطبیقی ترس از جرم در ایران، اردبیل و جهان
۲۸۳	- مکانیسم شکل‌گیری ترس از جرم به مثابه کاهش اثربخشی جمعی
۲۹۵	- توسعه مدل جامعه‌شناختی مکانیسم نوین اثربخشی جمعی
۲۹۹	فهرست اعلام
۳۰۵	منابع
۳۰۵	الف. فارسی
۳۲۴	ب. لاتین

پیشگفتار

ترس از جرم و قربانی شدن به مفهوم دل‌نگرانی فرد از قربانی شدن (خود، اعضای خانواده، خویشاوندان، همسایه و شبکه‌های پیوندی) به‌وسیله ولگردان، معتادان، سارقان، کودکان راه، مزاحم خیابانی، سودجوها، گروه‌های بزهکار و افراد غیراخلاقی است که ممکن است خود یا یکی از نزدیکان وی را مورد تهدید و قربانی قرار دهند. ترس از جرم در مجامع این شکل می‌گیرد که در آن جرائمی از جمله قتل، خشونت، نزاع و درگیری - بابانی و فیزیکی، سرقت، مزاحمت‌های ناموسی، تهدید و تعقیب توسط غریبه‌ها زیاد بود و فرد به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم آن را تجربه نموده و یا یکی از نزدیکان و آشنایان نزد، با این جرائم مواجه شده‌اند. بنیان‌گذاران جامعه‌شناسی از کلاسیک (دورکیم، توبس، اسپنسر، وبر، پارسونز) تا پساکلاسیک (گیدنز، پیربورديو، هابرماس)، ترس از جرم را راییده دوران گذار اجتماع از جامعه مکانیکی - سنتی به جامعه ارگانیکی - مدرن می‌دانند. ترس از جرم حاصل این بی‌نظمی - آشفتگی گذار تاریخی اجتماع است که از آغاز آن به توسعه و نوسازی برمی‌گردد. توسعه‌ای که در آن ناهمسازی سازسازی بن نهادهای اجتماعی، باعث آنومی توسعه و بی‌نظمی اجتماعی می‌گردد. به لحاظ تاریخی ریشه ترس از جرم در اندیشه تاریخی هابز "لویاتان"، جان لاک "عصر طبیعی و مدنی" و روسو "قرارداد اجتماعی"، نمود یافته است که در گذار از عصر طبیعی به عصر قراردادی انعکاس یافته است. در جامعه‌شناسی، آثار دورکیم "تقسیم‌کار اجتماعی"، مدل‌های مکانیکی و پسا مکانیکی را در باب توسعه و پیامدهای این گذار، به مسئله ترس از جرم و قربانی شدن اختصاص داده است. بر این اساس، امیل دورکیم (مکانیکی به پسا مکانیکی)، هربرت اسپنسر (نظامی به صنعتی)، فردیناند تونیس (جامعه به اجتماع) و پارسونز (مدل سه سنخی جوامع)، ترس از جرم را ناشی از وقایعی می‌دانند که در مرحله انتقال تاریخی مشاهده می‌شود. متفکران کلاسیک، رخداد ترس از جرم را به فاصله زمانی-تاریخی، توسعه از نقطه A به نقطه B و گذار نافرجام اجتماعی (توسعه ناموفق و ناکام، بی‌هنجاری، ناهمسازی نهادهای سنتی و مدرن)، نسبت می‌دهند و علت آن را

در بی‌تعادلی ارزشی، فقدان ثبات هنجاری، بی‌اثر شدن قوانین و فقدان قواعد مرسوم برای اجتماع می‌دادند. بر این اساس با نگاه به این گذار، شهر اردبیل سنخ جوامع گذار از یک نظام ایلی کوچ‌رو (سنتی)، به یک نظام اجتماعی نیمه مدرن (ترکیبی از سنت و مدرن) را تجربه می‌کند. نگاهی به ساختار اجتماعی جوامع در حال توسعه، بیانگر توسعه‌ای ناهمگون و آشفته است، توسعه‌ای که به‌زعم نیل اسملسر، حاکی از آشفتگی اجتماعی است. وی ریشه آشفتگی اجتماعی را ناسازگارهای نهادهای اجتماعی رسمی (نهادهای دولتی، انتظامی، قضایی و مدرن) و نهادهای سنتی (خانواده، نظام همسایگی، مذهب، عیال و آداب اجتماعی)، می‌داند. بر این اساس ساختار اجتماعی جوامع در حال گذار نشان از نابسامانی اجتماعی است که آمار بالای قتل، نزاع و درگیری خیابانی، کردک‌بازی، سرقت، خرابکاری و وندالیسم اجتماعی، مزاحمت اخلاقی، رفتارهای فرا ز اشوبی، خرید و فروش مواد مخدر و مصرف مشروبات الکلی را تجربه می‌کنند. بر این اساس در این باب حاضر تحت عنوان "جامعه‌شناسی ترس از جرم" به دو بخش دارای دوازدهم فصل به شرح زیر دسته‌بندی شده است.

- فصل اول: این فصل به مباحث بنیادی اختصاص دارد. در این بخش ترس از جرم به مفهوم قربانی شدن و ترس و ناامن شدن ذهنی فرد از مواجهه با جرائم اجتماعی و خشونت‌باری است که در محیط زیست خود مستقیم و غیرمستقیم تجربه می‌شود. ترس از جرم را با تکیه بر اندیشه امیل دورکیم و قواعد جمعی وی، نه امری روان‌شناختی، بلکه امری جامعه‌شناختی تلقی می‌کند که در اثر ارتباط بین گروه‌های اجتماعی، نژاد، قومیت، سبک زندگی جمعی و اجتماع می‌یابد. این امر ترس از جرم را از سنخ روان‌شناختی خارج و در طیف مطالعه جامعه‌شناختی قرار می‌دهد. در ادامه برای بعد جامعه‌شناختی آن، از سی رایت میلز، گیدنز، دورکیم و وبر، کمک گرفته است. ریشه ترس از جرم، در بی‌نظمی اجتماعی است که سرآغاز آن را توسعه و نوسازی اجتماعی رقم می‌زند. به این معنی که اجتماع در دو حالت A و B تقریباً با ساختار ثبات یافته و نهادینه‌شده‌ای مواجه است که قوانین ثابتی را در جامعه انعکاس می‌دهد. زمان آغازین به هم‌ریختگی سازمان یک اجتماع از هر کدام از این حالت، زمینه ناهماهنگی و آنومی را ایجاد می‌کند. در بازکاوی اندیشه متفکران کلاسیک جامعه‌شناسی، پدیداری آشفتگی در نظم به تحول ساختاری و اجتماعی اجتماع از حالت سامان گذشته به سامان نو رخ می‌دهد. در این بخش ضمن بیان مفهوم نظم اجتماعی از نگاه متفکران کلاسیک به‌ویژه امیل دورکیم،

تونیس و پارسونز و پسا کلاسیک گیدنز، هابرماس و پیربورديو، قصد دارد ریشه ترس از جرم را به امر تحولات اجتماع (بی‌نظمی فیزیکی-اجتماعی) نسبت بدهد. درنهایت، به مبانی، بنیان‌گذاران مفهوم ترس از جرم، سنجه ترس از جرم، سنخ شناسی ابعاد ترس از جرم، تاریخچه ترس از جرم در جامعه علمی و چرایی توجه به مسئله ترس از جرم پرداخته است.

- بخش اول: بخش اول دارای پنج فصل شامل رویکردهای محیطی، ساختاری، کنترلی و عاملیتی ترس از جرم به شرح زیر است.

نظریه‌های پژوهش در باب ترس از جرم در چهار محور کلی شامل الف. محیطی-کالبدی (نظریه پنجره شکسته، فضای قابل دفاع شهری، دیدگاه بوم‌شناسی، قانون‌های جرم‌خیز، نژاد به وضعی ترس از جرم و دیدگاه محیطی) در فصل دوم ب. ساختاری (بوسازمانی اجتماعی، خرده‌فرهنگ خشونت، ساختار اجتماعی و فرهنگی ناهمگون (توزیع خرده‌هنگی قومی)، بی‌نظمی - آشفتگی اجتماعی، رخداد همسایگی و پیوندهای اجتماعی و ملی، اثربخشی جمعی، آنومی اخلاقی - هنجاری، حمایت اجتماعی، دیدگاه گردر شدن و اعمال انحرافی لافلند) در فصل سوم ج. کنترلی (کف نفس، بازدارندگی اجتماعی، پدس اجتماع‌محور، کنترل اجتماعی (رسمی غیررسمی)، رسانه جمعی یا صورت رسانه‌ای در فصل چهارم و د. عاملیتی (فعالیت‌های روزمره یا سبک زندگی روزمره، دیدگاه قربانی شدن (تجربه مواجهه با جرم)، دیدگاه قربانی شدن، فرض آسیب‌پذیری، جنسیت، ترجیح جنسیتی، هنجار دگر جنس‌خواهی، مفهوم فضایی روابط جنسی، جغرافیایی شدن ترس از جرم و مدل نگرانی اجتماع) در فصل پنجم سخن‌بندی شده‌اند.

- بخش دوم: نتایج تجربی پژوهش جهانی و ایرانی در باب ترس از جرم و ریشه‌های شکل‌گیری آن پرداخته است. امروزه موضوع ترس از جرم در رشته‌های مختلف علوم جنایی، حقوق، علوم اجتماعی و روان‌شناسی به‌عنوان یک موضوع بین‌رشته‌ای مطرح می‌شود و به نحوی با تغییر سبک زندگی و فعالیت‌های اجتماعی شهروندان، به هم خوردن همگونی همسایگی، زوال رخداد محله، احساس قربانی شدن و ترس از جرم، در کلان‌شهرها و به‌موازات آن در شهرهای کوچک، بیشتر اهمیت پیدا کرده و بازنمایی آن در سطح جامعه، به‌تبع دارای آثار منفی در زندگی شهروندان است. بر این اساس، برای دستیابی به وضعیت ترس از جرم بر طبق داده‌های تجربی، پژوهش‌های این حوزه در دو بخش جهانی و ایرانی با نرم‌افزار فرا تحلیل (کمی و

کیفی)، تحلیل و بررسی شده است. پدیده اجتماعی، دارای سیر تاریخی هستند که می‌توان با بازگشت به سنت‌های تاریخی آن را بازشناسی نمود. سرگذشت یک واقعه اجتماعی، با کنکاش درباره نحوه شکل‌گیری، چگونگی اجرا و چشم‌انداز ترسیم‌شده و کمک شایانی به محقق می‌کند تا بتواند برای ترسیم دقیق مسئله و شناسایی بهتر آن جهت تبیین مناسب بتواند به چشم‌انداز روشن و قابل پیش‌بینی برای واقعه اجتماعی دست یابد. واکاوی پیشینه پژوهش نیز با همین منظور، صورت می‌گیرد. بر این اساس پژوهش‌های حوزه ترس از جرم، در دو بخش مطالعات جهانی و مطالعات ایرانی ارائه و تحلیل شده‌اند. بر این اساس، بخش دوم تحت عنوان مطالعات تجربی ترس از جرم در شرح فصل به شرح زیر دسته‌بندی شده است.

- **فصل ششم:** در این فصل مطالعات تجربی ترس از جرم در پژوهش‌های خارجی ارائه و بررسی شده است.

- **فصل هفتم:** در این فصل مطالعات تجربی ترس از جرم در پژوهش‌های ایرانی ارائه و بررسی شده است.

- **فصل هشتم:** در این فصل فواید تحلیل ترس از جرم در پژوهش‌های ایرانی ارائه و بررسی شده است.

- **فصل نهم:** در این فصل فواید تحلیل ترس از جرم زنان در پژوهش‌های ایرانی ارائه و بررسی شده است.

- **فصل دهم:** در این فصل فواید ترکیب ترس از جرم در پژوهش‌های ایرانی ارائه و بررسی شده است.

- **فصل یازدهم:** در این فصل فواید ترکیب ترس از جرم در پژوهش‌های خارجی ارائه و بررسی شده است.

- **فصل دوازدهم:** فصل سیزدهم، تحت عنوان **ریشه‌ها و استراتژی مواجهه با ترس از جرم** کتاب است. در این فصل، پژوهش بیان مسئله از نگاه متفکران کلاسیک در باب نظم اجتماعی، سعی نموده ریشه تاریخی ترس از جرم را در مطالعات نظری واکاوی نماید، به‌طوری‌که در تاریخ سیاسی، این مفهوم بیشتر به آثار هابز در کتاب **لویاتان و ژان ژاک روسو در کتاب قرارداد اجتماعی** و همچنین لاک تحت عنوان عصر طبیعی و عصر قراردادی، برمی‌گردد. به این معنی که سرآغاز پژوهش در باب ترس از جرم، به تاریخ سیاسی این متفکران اختصاص دارد و نخستین گام را در این‌بازه برداشتند. در این دیدگاه ترس از جرم ساکنان، به خاطر نبود رهبر اجتماع و نهادهای

بازدارنده، فراگیر شده و ناهمگونی ساختار اجتماع، غارت- ناامنی، ترس از کمیابی منابع در آینده و فقدان امنیت غذایی، باعث بی‌نظمی اجتماعی شده و امنیت مالی و جانی ساکنان اجتماع را به خطر انداخته است، همین مسئله، منجر به شکل‌گیری نهاد بازدارنده تحت عنوان دولت شد. در مطالعات کلاسیک جامعه‌شناسی، گرچه آگوست کنت، پایه‌گذار جامعه‌شناسی، مفهوم نظم اجتماعی را کنکاش نموده، اما دورکیم به‌طور علمی، به این مسئله اجتماع، سنخ جامعه‌شناختی بخشیده است. واکاوی اثر تقسیم‌کار اجتماعی، نشان از اهمیت بی‌نظمی اجتماعی، نابهنجاری و آنومی اجتماعی در اندیشه امیل دورکیم است. دورکیم، گرچه در تقسیم‌کار اجتماعی، رویکرد حقوقی نیز در پیش گرفته، اما اصل مبحث را بی‌هنجاری اجتماعی تشکیل می‌دهد که در دوران عبور از جامعه مکانینی به جامعه مدرن رخ می‌دهد. در پژوهش‌های شهری، مکتب شیکاگو، با تلاش پارک، برگس و هاناران، اولین مطالعات آکادمیک و منظم در باب ترس از جرم تلقی می‌شوند. به این معنی که ترس از جرم دارای بار تاریخی است و به بی‌نظمی اجتماعی دورانی برمی‌گردد که ساکنان در یک نسل آن را تجربه و فهم می‌کنند. این امر اکنونیت و لحظه‌ای بودن ظهور ترس از جرم و قربانی شدن را در اجتماع کنار زده و بستر شکل‌گیری مسئله اجتماعی را در گذار تاریخی می‌داند که طی آن‌ها گروه‌ها و ساکنان آن را سپری کرده‌اند. یکی از سده‌ها هم پژوهش، توسعه مدل جامعه‌شناختی است. به این معنی که بتواند، یک تئوری جامعه‌شناختی را با اتکا بر یافته‌های نظری - تجربی، توسعه دهد. در این پژوهش، با برگشت به مطالعه نظری - تجربی آزمون شده، مکانیسم فهم ترس از جرم با استفاده از مدل اثربخشی جمع، در چهار سازه ساختاری، کنترلی، عاملیتی و کالبدی - محیطی، تشریح و تبیین شد. می‌تواند در اجتماع در حال گذار، سستی و نیمه مدرن ایران قابلیت کاربرد و آزمون داشته باشد. بر این اساس امید است نوشتار فعلی، گام هرچند کوچکی در راستای کاهش احساس ناامنی شناختی و هستی‌شناسی شهروندان در اجتماع باشد.

دکتر محسن نیازی

(استاد گروه جامعه‌شناسی دانشگاه کاشان)

دکتر طاهای عشایری، دکتری تخصصی علوم اجتماعی

(بررسی مسائل اجتماعی ایران)

دکتر رستم متی

(مرکز تحقیقات آسیب‌های روانی - اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی ایلام)